

XII. 6659; 1942. jänuaris 30. I. tärpni ällantud: sxtbbs.

XII. 6756; 1942. märtsis 30. II. tärpni ällantud: sxtbbs.

Nyirgelson, Szabolcs m. 1920. märtsis 28. rom. kothi

Avatási sätisad: 893/1941-42.

Ällantud-i: nite.

Reys: 1942. V. 8.

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYEGYETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

880 1941/1942 SZÁM.

Évk: 1942. évi május hó 5. n.

Előirat: _____

dr. melléklet. Utóirat: _____

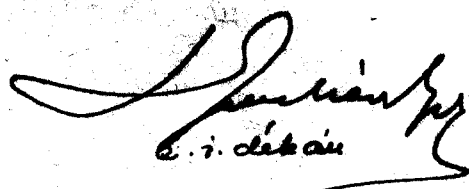
Bírálatra kiadatik:

Dr. Szombathy Sándor

" Pászti Jenő

professor uraknak.

Debrecen, 1942. május 5-én.

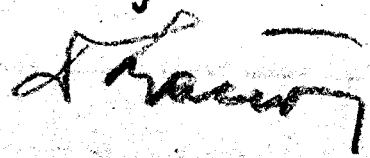

E. i. dékán

Hittétellel elfogadom.

Debrecen, 1942. május 7.

Kezelve! Szombathy Sándor

1942 V. 8

Doktori értekezés.

F O R G A L M I A D Ó K É S

V Á L T S Á G O K .

Irta:

Takács Kálmán

jogszigorló.

Takács Kálmán

Debrecen 1942.

A 2404

F o r r á s m u n k á k :

Csekő - Czermann - Tillmann : Az általános
forgalmi adó.

Négyessy : Forgalmi adó váltságrendeletek
gyűjteménye. 1941. -

M. kir. Minisztérium 3700/1941 M. E. sz. r.

M. kir. Pénzügyminiszter 116.000/1941 sz. r.

I. Az általános forgalmi adó.

Az általános forgalmi adó az 1921.

XXXIX. törvénycikkkel vonult be a magyar adórendszerbe. A törvénycikk és a végrehajtási utasítás / 1921 : 130.000 sz. pmr./ 1921 szeptember 1. napján lépett életbe. A törvény az adó kulcsát 1.5 % -ban állapította meg. Jelenleg az adókulcs 5 % .
/ 3700/1941 M.E. sz. r. /.

Az általános forgalmi adó alanyai.

Általános forgalmi adó alá esik mindenki, aki belföldön az őstermeléstől különböző, bármilyen önálló, bevétel elérésére irányuló kereseti tevékenységet fejt ki. Az adó alapja a nyers bevétel.

A törvény alkalmazásában őstermelőnek számít a mező és szőlőgazdaság, állattenyésztés, kertészet, gyümölcs vagy zöldségtermelés, méhészet, vadászat és halászat. Nem számít azonban őstermelésnek a terményeknek iparcikké feldolgozása és ilyen módon való értékesítése. Nem számít továbbá őstermelésnek a föld terményeinek nyílt üzlethelyiségben akár a föld tulajdonosa, akár más által való forgalomba hozása, a halaknak vagy vadaknak kereskedelem útján forgalomba hozatala. Nem számít végül adómentes őstermelésnek az erdőgazdaság, amelyből származó bevétel általános forgalmi adó alá esik.

Általános forgalmi adó alá esik mindenki, természetes és jogi személy egyaránt, aki belföldön - az őstermelést kivéve - bevétel elérésére irányuló bármily önálló kereseti tevékenységet fejt ki.

Belföldön folytatottnak és így forgalmi adó alá esőnek kell tekinteni mindazoknak kereseti

tevékenységét, akik belföldön laknak, vagy jövedelem-szerzés céljából belföldön tartózkodnak; akiknek a belföldön üzem-, vagy üzlettelepük, raktáruk vagy irodájuk van, és végül akiknek belföldön lakó képviselőjük van, aki itt az ő nevükben kereseti tevékenységet fejt ki.

Az a körülmény tehát, hogy a keresetüző magyar állampolgár-e, vagy sem és hogy saját személyében állandóan itt lakik e, vagy sem, az adó kötelezettségre nincs befolyással. Önként érthető azonban, hogy forgalmi adót csupán a belföldön folytatott kereseti tevékenységből eredő bevételek után lehet követelni.

A forgalmi adó szempontjából az adókötelezettséget már pusztán az a körülmény is megállapítja, hogy a kereseti tevékenység bevétel elérésére irányul. Közömbös tehát, hogy a kereseti tevékenység nyereségi célzattal folytatódik e, vagy sem; hogy a keresetüzőnek van e ebből tényleg hasz-

na, nyeresége vagy sem; és hogy a bevétel mily célra fordítottatik. Ha beszerzési / önköltségi/ áron, sőt veszteséggel történik az eladás, vagy ha a kereseti tevékenységből eredő bevétel jótékony, vagy egyéb közcélra van szánva, akkor is épp úgy meg kell fizetni a forgalmi adót, mint a nyereséggel záruló üzleti vállalkozásoknál. / 130.000/1921. püm. r. 3.§. /

Általános forgalmi adó alá csupán az önnálló kereseti tevékenység esik. Önnálló keresetűző az, aki a saját számlájára és saját felelősségére, másoktól függetlenül folytat kereseti tevékenységet.

Az adókötelezettség szempontjából közömbös az a körülmény, hogy a kereseti tevékenység tárgyaknak / árucikkeknek / előállításában, szállításában, forgalombahozatalában, vagy valamely munkateljesítményben áll és hogy ezt a tevékenységet az illető kizárólagosan, avagy - egyéb

általános forgalmi adó alá nem eső tevékenység mellett - csak mellékesen folytatja.

Forgalmi adó alá esik - a törvényes rendelkezésekben felsorolt kivételektől eltekintve - minden önálló ipari és kereskedelmi / üzleti/ tevékenység; minden önállóan üzött közvetítés, továbbítás, szállítás és mindennemű vállalkozás és általában minden önállóan és kereseti célzattal folytatott - akár szellemi, akár testi - munkateljesítés.

Forgalmi adót tartozik tehát fizetni minden kis és nagyiparos, kis és nagykereskedő, házaló, csarnoki, piaci, utcai árus, kereskedelmi, ipari és gyári, vállalat, minden alkusz, ügynök, bizományos, kereskedelmi képviselő, szabadalmi ügyvivő, munkaközvetítő és munkavállalkozó, szállító, fuvarozó, minden színház- és mozgósínház vállalat panzió, szálloda, étkező, vendéglő, kávéház, kávé-mérés, italmérés, mulatóhely, szanatórium, fürdő-

vállalat, könyv és lapkiadó, építési vállalkozó, parcellázó, nyomozóiroda, versenyfogadási iroda, bookmaker, tánc-, zene- és nyelviskola, magántanintézet és internátus, letéti, őrzési és raktározási vállalat, minden író, művész, orvos, állatorvos, ügyvéd, közjegyző, mérnök, nyelv és zenetanár, gyógyszerész, fogtechnikus, szülésznő, stb. / 130.000/1921. püm.r. 6.§/

Nem esnek forgalmi adó alá a bér- vagy szolgálati/ gazdasági függőségi/ viszonyban állók, tekintet nélkül arra, hogy munkaerejüket egy vagy több munkavállaló számára kötik le. Ilyenek : a köz és magánalkalmazottak, a házi és gazdasági cselédek, az ipari bérmunkások, a napszámosok, mezőgazdasági munkások, a földmunkások, stb. Ezek ugyanis nem folytatnak saját számlájukra és saját felelősségükre önálló és független kereseti tevékenységet.

A kereseti tevékenység önállóságának

vagy önállótlanágának elbírálásánál közömbös, hogy a munka díjazása mint történik : készpénzben, természetben, megszabott összegben, avagy jutalékszerűen. A főszempont az elbírálásnál egyedül a teljesített munka természete lehet.

A háziipart üzök és az otthon dolgozó kisiparosok önállóaknak veendő, hacsak nincsenek valamely ipari vagy kereskedelmi üzlettel / vállalattal / oly szoros lekötöttségi viszonyban amely őket tulajdonképpen az illető üzletnek / vállalatnak / munkásaivá teszi, akik csak annyiban különböznek a rendes bér munkásoktól, hogy munkájukat az üzlettelepen kívül - otthon - végzik. Az ilyenek keresete inkább munkabér jellegű, és nincs benne vállalkozói vagy kereskedelmi haszon, amely önálló kereseti tevékenységre mutatna.

Valamely tevékenység csak az esetben minősíthető kereseti jellegűnek és így forgalmadó alá esőnek, ha annak keresetszerűségét bizonyos

állandóság, rendszeresség, folytonosság vagy legalább is bizonyos ismétlődés tanúsítja, tehát ha ez a tevékenység az illető foglalkozásának vagy hivatásának tekinthető. Így például nem lehet kereseti tevékenységnek minősíteni azt, ha valaki nélkülözhető butorát, vagy ékszerét eladja azért, hogy rajta szemet, vagy ruhát vehessen. Ellenben forgalmi adó alá eső kereseti tevékenységnek kell venni például azt, ha valaki - anélkül, hogy valamely állandó, rendszeres foglalkozást üzne - időnként, amikor alkalma nyílik, tehát ismételten jövedelmező üzleteket köt / lánckereskedő / .

Az a körülmény, hogy valamely foglalkozás üzéséhez a fennálló törvényes rendelkezések értelmében iparigazolvány, iparendély, vagy más hatósági engedély szükséges-e, vagy sem, az adókötelezettségre nincs befolyással. Épp így a foglalkozás kereset- vagy iparszerűségét abban az esetben is meg kell állapítani, ha a keresetűző a szük-

séges iparigazolvány, iparengedély, vagy hatósági engedély beszerzését elmulasztotta.

Nem esnek általános forgalmi adó alá általában az őstermelés és annak mellékhaszonvételei; és pedig a mező- és szőlőgazdaság, a kertészet, a gyümölcs- és zöldségtermelés, az állattenyésztés, a méhészet, vadászat és halászat. - Egyedüli kivétel az erdőgazdaság, amelynek bevételei után fogalmi adót kell fizetni.

Az erdőgazdaságnál nem csupán a faki-termelés / faeladás / esik forgalmi adó alá, hanem az erdőgazdasággal kapcsolatos valamennyi mellékhaszonvétel, illetve az abból származó bevétel is. Így a makkoltatás, gubacsszedés, fűtermelés, erdőlegeltetés, virág- és gyümölcszedés, illetve a szedési engedélyek után szedett díjak, a szénégetés, stb.

Az őstermeléshez tartozó állattenyésztés körébe esik, és így általános forgalmi adó alá

nem vonható a mezőgazdasággal kapcsolatban üzött állathizlalás. Épp így nem esik általános forgalmi adó alá az iparszerűen üzött állathizlalás sem, amennyiben csupán marhalevelkötelezettség alá eső élő állatnak, hizott állapotban való eladására szorítkozik.

Az általános forgalmi adóra vonatkozó jogszabályok alkalmazásában östermelésnek számít, és nem esik általános forgalmi adó alá a halászati és mesterséges haltenyésztés sem, abban az esetben, ha a hal forgalomba hozatala / értékesítése / nem kereskedelmi tevékenység körében / nyílt üzletelyiségben, állandó piaci bódében / történik. Nem tartozik általános forgalmi adót fizetni a halász / haltenyésztő / akkor sem, ha a halat csak alkalmászerűen viszi piacra. Ilyen esetben azonban a halász / haltenyésztő / helyhatósági bizonyítvánnyal igazolni köteles, hogy nem másoktól vásárolt halat árusít. A helyhatósági bizonyítványt a hivatásos

halász és a haltenyésztő részére egy halászati évre szóló érvényel is ki lehet állítani.

Östermelésnek számít továbbá és nem esik általános forgalmi adó alá a vadászat és annak minden mellékhaszonvétele, ha a vadász a vadat / a vad húsat, bőrét stb. / kereskedelmi tevékenységnek nem tekinthető módon értékesíti, vagy csak alkalmoszerűen viszi piacra. Ez utóbbi esetben az értékesítő helyhatósági bizonyítvánnyal igazolni tartozik, hogy nem másoktól vásárolt vadat, /vad-húst stb. / árusít.

Nem tekinthető östermelésnek és így adóköteles a mezőgazdasági ipar. Tehát a mezőgazdasági és állati termékeknek iparcikké való feldolgozása / a cukor, szesz, és sörgyártás, kosárfonás, gyékényszövés stb / és ily módon történő értékesítése - mint az östermelés fogalmát meghaladó, ipari jellegű külön tevékenység - általános fogalmi adó alá esik.

Nem vonható ~~(azonban)~~ az őstermelés általános forgalmi adó alá ^{meg} az esetben, ha a mezőgazdasági és állati termékeket nem természetes állapotban, hanem feldolgozva értékesítik, feltéve, hogy ez a feldolgozás a házi feldolgozás keretén belül, ipari / gyári/ berendezések nélkül történt.

Altalános forgalmi adó alá ~~esik~~ ^{csak} az őstermeléssel kapcsolatos, de annak keretét meghaladó és külön üzleti haszon elérésére irányuló kereskedelmi tevékenység is. Így a föld terményeinek nyílt üzlethelyiségben, akár a föld tulajdonosa, akár más által történő forgalomba hozatala, továbbá a halaknak vagy vadaknak kereskedelem útján való forgalomba hozatala.

Önként érthetően nem esik azonban általános forgalmi adó alá, ha a föld tulajdonosa kizárólag saját földjének terményeit elárusítás céljából alkalomszerűen maga viszi nyílt piacra anélkül, hogy ott az elárusítás céljára nyílt üzlethelyiség

jellegével bíró állandó elárusító helyet / bódét, sátrat / biztosítana magának.

Akinek magának földbirtoka, vagy őstermelői foglalkozása nincs, önként érthetően a nyílt piacon semmiféle ősterméket adómentesen nem adhat el. De forgalmi adó alá kell vonni magát az olyan őstermelőt is, aki a saját termésén kívül mások termését is eladás végett piacra hozza, mégpedig az utóbbi kereskedelmi tevékenységéből származó bevétele után. A nyílt piacokat látogató őstermelőknek tehát őstermelői mivoltukat és ezt a körülményt, hogy csupán a sajátjukat árusítják, helyhatósági bizonyítvánnyal igazolniuk kell.

Az adókötelezettségre nincs befolyással az a körülmény, hogy természetes, vagy jogi személy üzleti kereseti tevékenységét. Így az egyesületek, társulatok, társaságok / Közkereseti, Betéti társaságok, Részvénytársaságok és Szövetkezetek / az esetben, ha önnálló kereseti / ipari, kereskedelmi, vál-

lalati / tevékenységet folytatnak, általános forgalmi adó alá esnek, kivételével azoknak az egyes üzletágaknak, amelyekre nézve a törvény, vagy törvényfelhatalmazás alapján kiadott miniszteri rendelet kifejezetten adómentességet biztosít.

Ezek az egyesületek, társulatok és társaságok forgalmi adó alá esnek még abban az esetben is, ha tevékenységüket kizárólag saját tagjaikra korlátozzák / Szövetkezetek /. Ennek indoka az, hogy az általános forgalmi adó fogyasztási adó jellegével bírván, az alól a fogyasztóknak egyik csoportja sem vonható ki.

Mint e szabály alól való egyetlen kivétel, nem esik általános forgalmi adó alá az olyan szövetkezet, amelynek tagjai kizárólag östermelők és amelynek üzletköre csupán arra szorítkozik, hogy kizárólag tagjainak terményeit minden további feldolgozás nélkül értékesítse / östermelő-szövetkezet /

A forgalmi adó fizetésének kötelezett-

sége akkor is fennáll, ha a kereseti tevékenységet az állam, törvényhatóság, község vagy más nyilvános testület üzi. Kivételt e tekintetben csupán azok az állami és községi / városi / üzemek alkotnak, amelyekre nézve a törvény, vagy törvényi felhatalmazás alapján kiadott miniszteri rendelet kifejezetten adómentességet biztosít/130.000/1921. püm. r. 12 §./ .

Közcélú és jótékonyági intézmények, amelyeknek működése kereseti tevékenységnek nyilvánvalóan nem tekinthető, illetve működésük ilyen kereseti / ipari, kereskedelmi, vállalati / jellegű tevékenységre egyáltalán nem terjed ki, önként érhetően nem esnek általános forgalmi adó alá. Ide tartoznak például az állam, a vármegyék, községek, / városok/ az egyházi szervezetek, alapítványok és jótékonyági egyesületek által létesített közkórházak, gyógyintézetek, üdülők házak, iskolák, internátusok, konviktusok, szegényházak, menházak, te-

metkezési és betegápoló egyletek, rokkantakat, özvegyeket, árvákat segélyező pénztárok, stb., amelyek kétségtelenül valamely közérdek szolgálatára, avagy emberbaráti célokra és nem keresetüzés céljából tartatnak fenn.

Az állam által állami szükségletek ellátására létesített és fenntartott vállalatok - mint nem kereseti vállalkozások - önrérthetően szintén nem esnek általános forgalmi adó alá.

Az esetben azonban, ha ezek az intézmények és vállalatok részben kereseti / ipari, kereskedelmi, vállalati / tevékenységet is folytatnak, ebből származó bevételeik forgalmi adó alá esnek még akkor is, ha ezek a bevételek közcélra, avagy jótékony célra fordíttatnak is / 130.000/ 1921. püm.r. 13 §. /.

Az általános forgalmi adó tárgya.

Az általános forgalmi adó tárgya az 1921. XXXIX. t.c. 29 § - nak rendelkezései alá

tartozó önnálló kereseti tevékenység körében történt áruszállítás, vagy bármely más munkateljesítmény.

Áru-szállítás alatt minden ingó testidolog visszsterhes elidegenítését kell érteni.

Munkateljesítmény alatt bármily árunak vagy anyagnak visszteher mellett való feldolgozását, el- vagy kikészítését, továbbá ellenszolgáltatás fejében teljesített bármilyen természeti - testi, vagy szellemi - tevékenység kifejtését, vagy bármily természetű, az áruszállítástól eltérő szolgáltatást kell érteni.

Az olyan okiratoknak átruházását, amelyeknek megszerzése magának az azokban megjelölt áruk tulajdonjogának átruházását foglalja magába / letétjegyek, raktárjegyek stb. / továbbá zálogjegyeknek és árura vonatkozó zálogjogról kiállított egyéb okiratnak átruházását ennek a törvénynek alkalmazásában úgy kell tekinteni, mint az illető á-

ruk tulajdonjogának átruházását.

Valamely vállalatnak a maga egészében való visszterhes átruházása általános forgalmi adó alá esik, hacsak nem bizonyítják, hogy az átruházásról okiratot állítottak ki, s ezután az adásvételi szerződésekre megszabott illetéket valóban le is rótták.

Az áruszállítás adókötelezettségére nincs befolyással az a körülmény, hogy ugyanannak az árunak ismételt átruházása esetében az áru maga természetben nem ment minden egyes szerzőnek a tényleges birtokába.

Az áruszállítás alatt ingó testi dolog visszterhes elidegenítését kell érteni. Ez a fogalom fedi tehát az egész gyáripart, a kereskedelmet és végül az olyan ipart, amely a munka mellett magát a feldolgozandó anyagot is szolgáltatja. Az adókötelezettség szempontjából szükséges, hogy az elidegenítésre kerülő dolog ingó és testi legyen és to-

vábbá, hogy az elidegenítés visszterhesen történjék.

Nem esik tehát általános forgalmi adó alá az ingatlanok átruházása, sem pedig azok bérbe, illetve haszonbérbe adása. Ez utóbbit az 1921 évi XXXIX. t.c. 37 §-nak 15 pontja a forgalmi adó alól kifejezetten is mentesíti.

Épp úgy nem tárgya az általános forgalmi adónak a jogok / jogositványok / átruházása sem, minthogy ezek nem testi dolgok.

Az ingatlanok és a jogok átruházását ki kellett kapcsolni az általános forgalmi adóból már azért is, mert ezek a vagyonátruházás és okirati illeték révén - más formában ugyan - de tényleg forgalmi adóval már meg vannak róva, és mert az ingatlanok és a jogok átruházása, csekély kivételtől eltekintve, rendszeres kereseti tevékenység tárgya amúgy sem szokott lenni.

Abból, hogy az átruházásnak visszterhesnek kell lennie következik, hogy míg az ingyenes

átruházás / az ajándékozás / nem esik általános forgalmi adó alá, addig az átruházás adóköteles min- azokban az esetekben, amidőn adásvétel, csere, vagy más kétoldaluan kötelező jogügylet alapján történt.

Az adóköteles átruházással egyértelmű az is, ha az átruházó és a megszerző fél között a tulajdon átruházásra vonatkozó megállapodás létrejött ugyan, de az új tulajdonos megszerzett tárgyat bármely okból továbbra is az átruházó birtokában hagyta. Így például az esetben, ha a kereskedő a gyárostól selyemárukat vásárolt, de azokat egyelőre a gyáros raktárában hagyja, ezután az átruházás után tartozik a gyáros a forgalmi adót leróni és nem hivatkozhatik arra, hogy az áru még mindig az ő birtokában van.

Ha pedig az, akinek eddig az áru csupán birtokában volt, megegyezés következtében az áru tulajdonosává lesz, úgy a feleknek ezt megállapodást adóköteles átruházásnak kell tekinteni, jóllehet az

átruházás az áru tényleges átadásával nem járt.

Valamely vállalatnak / ipari, kereskedelmi üzletnek / a maga egészében való visszelterhes átruházása általános forgalmi adó alá esik, hacsak nem bizonyítják, hogy az átruházásról okiratot állítottak ki s ezután az adásvételi szerződésekre vonatkozó megszabott illetéket valóban le is rótták.

Az adókötelezettségre nézve nincs befolyással az a körülmény, hogy ugyanarra az árura nézve ismételt átruházás jött létre. Ez átruházások mindenike forgalmi adó alá esik még abban az esetben is, ha az áru az ismételt átruházások során természetben nem is ment át minden egyes szerzőnek tényleges birtokába.

Ez a rendelkezés módot nyújt arra, hogy a közvetítő kereskedelem, valamint a lánckereskedéssel foglalkozók is általános forgalmi adó alá vonassanak. Az ilyen közvetítő kereskedelem nem tévesztendő össze a bizományosok üzletével, amelyeknek

L. do. 1

„Mellusz” könyvkereskedés.

miként való megadóztatásáról a 130.000/ 1921 püm.
r. 37 §. rendelkezik részletesen.

Mentességek.

Nem esnek általános forgalmi adó alá:

- 1./ Az államnak a posta-, táviró- és távbeszélő forgalomból származó bevételei;
- 2./ a magyar államvasut bevételei;
- 3./ az állami egyedáruságok tárgyainak az állam által megbízott szervek által való eladása ;
- 4./ a hitel és kölcsön ügyletekből, valamint a külföldi fizetési eszközök forgalmából származó bevételek;
5. Továbbá a buza, rozs, kétszeres, köles és árpa eladásából származó bevételek.
6. Az őstermelőnek a saját termésű bor eladásából származó bevétele;
7. Az olyan jogügyletekből származó bevé-

telek, amely jogügyletek után az áruszállításokra, vagy munkabér szerződésekre megszabott okirati illetéket igazoltan lerótták.

8. Az ingatlanok / ház és földbirtok / bérbe- és haszonbérbe adásából származó bevétel, ide nem értve a berendezett helyiségek üzletszerű bérbeadását.

9. Az üzemben / gazdaságban / termelt, vagy a vállalatban raktáron tartott árukból az üzem / gazdaság / vagy vállalat alkalmazottainak munkabér fejében kiszolgáltatott áru pénzértéke.

10. A magyar királyi postának általában a posta - táviró, távbeszélő és rádióforgalomból származó azok a bevételei mentesek az általános forgalmi adó alól, amelyek a magyar királyi posta közérdekű feladatainak, illetve üzemi forgalmának lebonyolítása körén belül teljesített áruszállításokból, vagy munkateljesítményekből származnak.

11. A magyar királyi osztálysorsjáték

sorsjegyeinek árusításából származó bevétel általános forgalmi adó alá nem esik. A székesfővárosi magyar királyi pénzügyigazgatóság által rendezni szokott jótékony célú állami sorsjátékok sorsjegyeinek elárusításával megbízott szervezeteknek a sorsjegyek eladásából származó bevételei hasonlóképpen mentesek az általános forgalmi adó alól.

12. A robbanó anyagoknak és a lőpornak az állami egyedáruságok tárgyainak eladásából származó bevételek általános forgalmi adó alá nem esnek. A töltények eladása után azonban az általános forgalmi adót le kell róni.

13. A külföldi fizetési eszközök forgalmából származó bevételek és így a valuták adásvételével foglalkozó takarékpénztár csak a felek által fizetett jutalékok után tartozik az általános forgalmi adót leróni.

14. Az 1921 évi XXXIX. t.c. 37 §-nak 8 pontjában biztosított mentesség vonatkozik mindazokra

a bevételekre, amelyek az 1875 évi XX. t.c. rendelkezései által érintett vasuti és gőzhajózási szállításokból származnak. Így kiterjed ez a mentesség az előbb említett törvénycikk 6 § d./ és c./ pontjában említett közuti vasutakra és azokra a gőzhajókra, helyiérdekű vasutakra és gőzvontató erővel továbbított vízi járművekre is, amelyek a Főváros és határainak egyes részei között / tehát a helyi forgalomban / a személy szállítást közvetítik. Ellenben általános forgalmi adó alá esnek a bérkocsik, berautók, kerékpárok stb. útján lebonyolított és keresetszerűen / iparszerűen / üzött személy és áru szállításból származó bevételek.

15. Az üzemben / gazdaságban / termelt áruból az üzem / gazdaság / alkalmazottainak munkabér / konvenció / fejében kiszolgáltatott áru pénzértéke nem esik általános forgalmi adó alá. Ennél fogva mentesül az általános forgalmi adó alól pl. az adózó erdőgazdaságából kitermelt s az adózó erdő-

gazdaságában alkalmazott tisztviselők, munkások, cselédek részére munkabér fejében kiszolgáltatott fa pénzértéke. Ha az adózó az erdőgazdaságából a mezőgazdasági üzemében alkalmazott tisztviselőit cselédeit stb. látja el a részükre munkabér fejében kikötött fával, ugy ez a forgalom szintén mentes az adó alól. Mentés továbbá az általános forgalmi adó alól a bányauzem által kitermelt és a bányamunkásoknak stb. munkabér fejében kiszolgáltatott szén pénzértéke.

10. A nyers aranyból, ezüstből, platinából, valamint az említett nemesfémeket tartalmazó ércpénzek forgalmából származó bevételek mentesek az általános forgalmi adó alól.

Nyers aranynak, ezüstnek és platinának számít a rudakon, lemezeken, törmeléken és hulladékon kívül a bányaarany és bányaezüst, továbbá az említett nemesfémek ötvözete és kémiai vegyülete.

Az általános forgalmi adó alapja.

Az általános forgalmi adó alapja az adóköteles által szállított áruk, valamint az általa végzett munkateljesítmények ellenértéke fejében teljesített fizetések összege.

Fizetés minden ellenszolgáltatás, még ha nincs is pénzösszegben kifejezve. Hogy a fizetés nem készpénzben, hanem más módon történik, az adókötelezettségen nem változtat.

Csere, vagy kétoldaluan kötelező más jogügylet, amelynél mind a két szerződő fél nem pénz, hanem áru vagy munkateljesítmény szolgáltatására van kötelezve, két önálló áruszállításnak, vagy munkateljesítménynek számít.

A bizományi ügyleteknél mindig külön adóköteles szállításnak kell tekinteni úgy a megbízó és a bizományos, valamint a megbizott és a harmadik személy között kötött ügyletet. Az olyan

adózó azonban, aki bizonyítottan bizományi ügyletekkel foglalkozik, bizományi üzlete után az általános forgalmi adót csak az ügynöki jutalék, vagy közvetítési díj alapján tartozik fizetni. Ugyan ebben a kedvezményben részesülnek a kötelékükbe tartozó szövetkezetek részére szállított árukat illetőleg az olyan szövetkezeti központok, amelyeknek alapszabályszerű céljuk az, hogy a kötelékükbe tartozó szövetkezeteket áruval ellássák és üzletrész tőkéjük után 5 %-nál magasabb osztalékot nem fizetnek.

Az adóalap megállapításánál számításba kell venni mindazt az ellenértéket, amelynek szolgáltatására az áru, vagy a munka-telejesítmény megszerzője magát kötelezte. Különösen nem szabad a kivetési alapból levonni az áruszállításnál az ellenértékből azt a részt, melyet az átruházó az áruk behozatalakor fizetett vám, továbbá fogyasztási adó és hasonló közszolgáltatás megtérítése gyanánt számít fel. Az áru csomagolásának költsé-

gét akkor is az alaphoz kell számítani, ha az átruházó kötelezte magát, hogy a csomagolás anyagát / a tartályokat / bizonyos meghatározott értékben visszaveszi.

Abból az összegből, melyet az átruházó az árunak más vállalkozó útján való fuvarozásáért és biztosításáért felszámít, csak annyi számítható az adóalaphoz, amennyivel az az összeg az átruházónak a fuvarozás és biztosítás körül tényleg felmerült költségét meghaladja.

A munkateljesítményért fizetett ellenértékből a munkát teljesítő adózónak a munkateljesítménnyel kapcsolatban lévő kiadásai nem vonhatók le. Az ellenértékhez azonban nem számíthatók azok a kiadások, amelyeket a munkateljesítő a megbízó helyett köteles teljesíteni.

Az általános forgalmi adó alapja az adóköteles által szállított áruk, valamint az általa végzett munkateljesítménynek ellenértéke fejében

az adóketési időszak tartama alatt teljesített fizetések összege, tehát az áruk eladásából az adóketési időszak tartama alatt befolyt nyers bevétel és a teljesített munkáért kapott díj.

Az a körülmény, hogy az ügylet, amelyből a bevétel származik mily időpontban jött létre, figyelembe nem jön.

Az adóketes által a saját vállalatából a háztartásába való fel vagy elhasználása céljából elvett áruk pénzértéke mentes az általános forgalmi adó alól. Ennélfogva az adóketesnek a saját vállalatából / üzeméből, üzletéből / az adóketési időszak tartama alatt elvett és a saját háztartásában fel vagy elhasznált áruk pénzértékét nem kell az adóalaphoz hozzászámítani.

Ha az adóketes a forgalmi adó alá vont fizetést / nyers bevételt / egészben, vagy részben visszafizette, ezt az összeget jogában áll az adóalpból kellő igazolás mellett levonni.

Fizetés alatt minden ellenszolgáltatást értünk, még ha nincs is pénzösszegben kifejezve. Az a körülmény, hogy a fizetés nem készpénzben, hanem más módon / pl. jóváírással, csekkel, váltóval / történik, semmit sem változtat az adókötelezettségben. A csekk átadását még abban az esetben is fizetésnek kell tekinteni, ha a csekket utólag nem is szolgáltatják be. Fizetési eszközöknél / valuta, deviza, külföldi valuta / mindig ez eszközökkel történt fizetés időpontja szerint való pengő értéket kell alapul venni.

A csere, vagy más kétoldaluan kötelező jogügylet, amelynél mind a két szerződő fél nem pénzben való fizetésre, hanem valamely áru vagy munkateljesítmény szolgáltatására van kötelezve, két önnálló áruszállításnak, vagy munkateljesítésnek számít és így a forgalmi adót mind a két átruházás után külön - külön kell leróni. A fizetés helyett teljesített átadást mindig cserének kell minősíteni.

A bizományi ügyleteknél mindig külön adóköteles szállításnak kell tekinteni úgy a megbízó és a bizományos, mint a bizományos és harmadik személy között kötött ügyletet is, tehát mindkét ügylet után le kell róni az általános forgalmi adót. Ez teljesen megfelel a kereskedelmi törvény / 1875 évi XXXVII. t.c./ 368 §-ban foglalt rendelkezéseknek, amely szerint azon ügyletek által, melyeket a bizományos harmadik személyekkel köt, jogositva és kötelezve ő lesz, a megbízó és a harmadik között jogok és kötelezettségek nem keletkeznek, hanem a megbízó csupán a bizományossal van üzleti összeköttetésben, illetve jogviszonyban.

Ha az ügylet a megbízó határozott kívánságához képest a megbízó nevében köttetik meg, az már nem bizományinak, hanem megbízásnak kell tekinteni. Itt már nem lehet szó két külön jogügyletről, hanem csupán egyről, mely a megbízó és harmadik személy között jött létre. Ily esetben a meg-

bizott, aki nem a saját, hanem a megbízója nevében és érdekében kötötte meg a jogügyletet, pusztán, mint közvetítő járt el és tevékenysége már nem minősíthető áruszállításnak, hanem munkateljesítésnek. Ennélfogva a megbizottnál csupán a közvetítésért fizetett díj esik általános forgalmi adó alá.

A jutalék után való kedvezményes adózásra, mint kivételes elbánásra, az adózó csak akkor tarthat igényt, ha egyrészt az ügyleteknek formailag és tartalmilag, illetve a lebonyolítást illetően is bizományi voltát minden kétséget kizáró módon igazolja, másrészt, ha a bizományosi tevékenység az adózó esetleges többi kereseti tevékenységétől elkülönített bizományi ügylet gyanánt jelentkezik, tehát ha a bizományi ügyletek üzletileg teljesen elkülönítve kezeltetnek, könyveltetnek és bonyolítottatnak le. Ha a bizományos megbízójának vásárlásairól beszámolni nem tartozik, hanem mindig az előre megadott fix áron számol el, ezek a vételi

ügyletek a kereskedelmi törvény 368 - 382 §-ai alapján bizományi ügyleteknek nem tekinthetők, hanem csakis előzetes vételi ajánlat utólagos elfogadása alapján létrejött egyszerű adásvételeknek minősíthetők, melyeknél a jutalék külön összegekben való feltüntetése csupán formális jellegű, mert az is tulajdonképpen vételárat jelent.

A forgalmi adó szempontjából a kereskedelmi törvény 368 §-nak az előbbi szakaszban kifejtett értelmezése azonban nem nyer merev alkalmazást az olyan adózóval szemben, aki bizományi ügyletekkel iparszerűleg foglalkozik. Az ilyen keresetűző a bizományi üzletek, mint munkateljesítés után az általános forgalmi adót csak az ügynöki jutalék, vagy közvetítési díj alapján tartozik fizetni. Ellenben például az olyan kereskedő, aki mellékesen bizományi üzletek kötésével is foglalkozik, a bizományi üzletből származó eladási ár után fizetik az általános forgalmi adót.

Áruközvetítés esetében ugyancsak az ügynöki jutalék, vagy közvetítési díj után tartoznak az általános forgalmi adót leróni az olyan szövetkezeti központok is, amelyeknek alapszabályszerű céljuk az, hogy a kötelékükbe tartozó szövetkezeteket áruval ellássák és amelyek az üzletrészekből alakult tőkéjük után 5 %-nál nagyobb osztalékot nem fizetnek. Önként érthetően ez a kedvezmény csupán a kötelékükbe tartozó szövetkezetek részére szállított árukra vonatkozik.

Az adóalap megállapításánál számításba kell venni mindazt az ellenértéket, amelynek szolgáltatására az áru vagy a munkateljesítmény megszerzője magát kötelezte.

Ellenértéknek kell tehát tekinteni:

- 1./ a pénzüsszegben kifejezett vételárat ;
- 2./ minden más egyéb szolgáltatást, amelyre az áru megszerzője, vagy a munkateljesítés

igénybevevője magát kötelezte;

3./ különösen nem szabad az adóalap megállapításánál, illetve az áruszállításnál levonásba hozni az ellenértékből azt a részt, amelyet az átruházó az áru behozatalakor fizetett vám, fogyasztási adó, illeték és hasonló közszolgáltatások megtérítése gyanánt az áru megszerzőjének a vételáron kívül külön felszámít.

Az áru csomagolásának költségét még akkor is az adóalaphoz kell számítani, ha az átruházó kötelezte magát, hogy a csomagolás anyagát bizonyos meghatározott mértékben visszaveszi.

Az adóalaphoz kell számítani továbbá azokat az összegeket is, amelyeket az átruházó az eladott árunak saját fuvarozó eszközeivel való hazaszállítása és az áru biztosítása címén a vevőnek felszámít. Az esetben azonban, ha az átruházó az árut nem maga szállítja a vevőhöz, hanem más vállalkozóval fuvaroztatja haza és az árut a vasutnál,

vagy valamelyik biztosító intézetnél biztosítja, az ezzel kapcsolatban tényleg felmerült és a vevőnek felszámított költségek, mint nem saját tevékenységéből származó bevételek az adóalapból leszámíthatók. Ha azonban az átruházó többet számít fel a fuvarozásért és a biztosításért, mint a-mennyire az ezzel kapcsolatos tényleges kiadásai voltak, a többletet az adóalaphoz kell számítani. Egy szóval az adóalap megállapításánál figyelembe kell venni mindazt, amit az átruházó az eladott áru szállításával kapcsolatban az áru megszerzőjétől saját maga kap kézhez, illetve amit az átruházó saját bevételeként lehet tekinteni.

Zálogügyletről kiállított okirat átruházásánál az adó alapjául szolgáló ellenértéket a következő tényezőkből kell összeállítani : a zálogjegy átengedése fejében fizetett ár, a zálogkölcsön összege és a mellékjárulékok, amelyeket a megszerzőnek szintén ki kell fizetnie, hogy a zálog-

tárgyat magának tényleg megszerezhesse.

A munkateljesítményért kapott ellenértékből a munkát teljesítő adózónak a munkateljesítésel kapcsolatban felmerült kiadásai nem vonhatók le. Az ellenértékhez azonban nem számíthatók hozzá azok a kiadások, amelyeket a munkateljesítő a megbízó helyett köteles teljesíteni.

E rendelkezések ugyan ~~azt~~ az elvet érvényesítik a munkateljesítményeknél, mint amely a 130.000/ 1921. püm. r. 41 §-nak rendelkezéseiben az áruszállításokat illetően alkalmazást nyert. Itt is az adó alapjául egyrészt a munkateljesítés ellenében kapott ellenérték szolgál és másrészt csak az számítható az adóalaphoz, amit a munkát teljesítő saját bevételének lehet tekinteni.

Az a körülmény, hogy a munkát teljesítő iparos maga végzi e a munkát, vagy fizetett alkalmazottaival végezteti, továbbá, hogy a munka végzéséhez szüksége van-e anyagra, vagy segédeszközre

és mennyibe kerülnek ezek, az adóalapjára befolyással nem lehetnek. Az adó alapja minden esetben az egész nyers bevétel, amelyből ily címen levonni semmit sem lehet.

Ugyanezeket az elveket kell alkalmazni a szabadfoglalkozásoknál is. Így például az ügyvéd vagy orvos - forgalmi adója alapjának megállapításánál - nem vonhatja le az ügyfele, vagy a betege által fizetett díjból azt a kocsibér költséget, amelyet az ügyfele, vagy betege érdekében végzett munka teljesítése közben fizetett. Ellenben az a pénzösszeg, amelyet az ügyvéd az ügyfele javára átvett, nem tekinthető az ő munka teljesítése díjának. És pl. az az illeték, amelyet az ügyvéd a perben a peres fél helyett rótt le, szintén nem tekinthető az ő munkateljesítésével szorosan kapcsolatos kiadásnak és ugy ezeknek az összegeknek egyike sem számítható hozzá az illető ügyvéd adó-alapjához.

A telefon használatáért fizetett dí-

jakat az adóalapból még akkor sem lehet levonni, ha a munkát teljesítő ügyfeleinek a telefon díjakat külön feltüntetve számítja is fel.

A cséplőgép-tulajdonos a szoros értelemben vett gépkereset értéke után tartozik az általános forgalmi adót leróni, míg a cséplést végző munkások részére kifizetett szolgáltatások után nem adózik. A gépkereset összegéből a gépésznek és fűtőnek díjazását levonni nem lehet. Nem lehet levonni továbbá a cséplőgép tulajdonosnak a gép üzemben - vagy karban - tartásával kapcsolatos kiadásait például a fűtőanyag beszerzésére, a gép javítására, s ehhez hasonlókra fordított kiadásokat sem. Nem szabad viszont az adóalaphoz számítani a gépészen és a fűtőn kívül a cséplésnél alkalmazott egyéb munkásoknak / etetőnek, adogatónak, hordást végzőnek / kifizetett járandóságokat. Az adómegállapításánál a gépész és a fűtő minden esetben a cséplőgép tulajdonos alkalmazottjának tekintendő, azt

azonban, hogy a többi munkás jogszerint kinek az alkalmazottja vizsgálni nem kell.

A cséplőgép tulajdonosok a cséplés megkezdése előtt mázsakönyvükben a csépltető gazda neve mellett kötelesek azt is fel tüntetni, hogy hány százalékért vállalták a cséplést. A beirt adat helyességét a csépltető gazda aláírásával igazolni tartozik.

A megkeresett gabonamennyiséget pénzértékre kell átszámítani. A pénzügyigazgatóságok kötelesek kerületeikben az aratás kezdetétől annak befejeztéig előfordult helyi árak alapján az egyes termények átlagárát megállapítani és a cséplőgép tulajdonosok általános forgalmi adó alapjának kiszámításánál ezeket az átlagárakat alkalmazni.

Fizetési kötelezettség.

Az adófizetési kötelezettség azt terheli, aki az adófizetésre kötelezettséget megállá-

pitó önnálló kereseti tevékenységet folytatja.

Valamely üzletnek vagy vállalatnak a maga egészében átruházása esetében a megszerző fél felelős ugy az üzlet vagy vállalat átruházásáért járó adóért, valamint az üzletet vagy vállalatot az elidegenítés napjáig terhelő általános forgalmi adóért.

Részvénytársaságoknál és szövetkezeteknél a vállalat igazgatója és igazgatósági tagjai, egyéb vállalatoknál a cégtulajdonosok, egyesületeknél és más intézeteknél pedig a vezetőség az adóköteles vállalattal egyetemlegesen felelős az általános forgalmi adóért, ugyszintén a meghatározott egyéb kötelezettségek teljesítéséért.

A belföldön állandóan nem lakó, vagy tartózkodó külföldi keresetüzővel az ő belföldi üzletvezetője, vagy megbizottja egyetemlegesen felelős az általános forgalmi adóért, valamint a meghatározott egyéb kötelezettségek teljesítéséért.

Ha a fizetési kötelezettség többeket terhel, úgy a felelőség egyetemleges.

A csődeljárás vagy a zárgondnoki kezelés tartama alatt az ebben a § - ban megállapított kötelezettségek a csődtömeggondnokot illetőleg a zárgondnokot terhelik és rájuk hárulnak az adóbevallásra és a könyvvezetésre nézve megállapított kötelezettségek is.

Az adómegállapítás módjai.

Az általános forgalmi adó megállapítása egy - egy adókivetési időszakban befolyt adóköteles bevételek alapján történik. Általánosságban a következő adózási módokat ismerjük :

- 1./ bevallás alapján történő adózás.
- 2./ átalányozás alapján történő adózás
 - a./ testületi,
 - b./ adóközösségi átalány.

3./ Az adónak váltságban való lerovása

Mindenki, aki általános forgalmi adót tartozik fizetni, kötelezhető, hogy egy - egy adó-kivetési időszak tartama alatt befolyt adóköteles bevételek után, minden előzetes felszólítás és hatósági kivetés bevárása nélkül az adó-kivetési időszak elteltétől számított 15 nap alatt az adóköteles kereseti tevékenység / foglalkozás, üzlet, vállalkozás / helye szerint illetékes forgalmi adóhivatalnál az adó alapjául szolgáló kereseti, üzleti, vállalati nyers bevételét feltüntető bevallást adjon be. Ezzel egyidejűleg köteles az adó-kivetési időszak elteltétől számított 15 napon belül, az esedékes forgalmi adót az illetékes forgalmi adóhivatal csekk számláján / Budapesten : az illetékes kerületi forgalmi adóosztálynál / befizetni.

A fizetési határidő, ha utolsó napja vasárnapra, vagy Gergely naptár szerinti, vagy nemzeti ünnepre esik, a legközelebbi hétköznapon jár le.

Az adóbevallási ivnek tartalmaznia kell az adóköteles személyi adatait, a kereseti tevékenység pontos megjelölését, továbbá egy - egy adóki-
vetési időszakban befolyt fizetések összegét / nyers
bevétel /.

Tételenkénti felsorolása azoknak a be-
vételi összegeknek, amelyek igazoltan kiviteli for-
galomból származnak.

Az 1921 évi XXXIX. t.c. 37 §. alapuló
adómentes bevételi tételek .

Az engedélyezett tételek levonása u-
tán fennmaradó összeg, mint az adó alapja.

Az adóalap után járó általános forgal-
mi adó.

Az előző adóbevallási iv felülvizsgá-
lása alkalmával a forgalmi adóhivatal által az elő-
ző adófizetési időszakra megállapított és végzéssel
közölt túlfizetés, vagy adóhiány összege.

Az adóbevallási iv jegyzet rovatába

az egyes összegekhez szükséges részletezéseket és igazolási adatokat kell beírni.

Ha valamely vállalatot a maga egészében ruháznak át, a szerződő felek az adókivetési időszak kezdetétől fogva az átruházásig terjedő időre is tartoznak bevallást adni, s egyuttal az egész vállalat megszerzéséért fizetett ellenértéket is bevallani. Ezt a bevallást az átruházástól számított 30 nap alatt kell a pénzügyigazgatósághoz benyújtani.

Ha az adóköteles a bevallási ívet a törvényes határidőben beadni elmulasztotta, ennek záros határidő alatti pótlására, valamint a mulasztás igazolására fel kell hívni. A pénzügyigazgatóság az esetben, ha a fél hitelt érdemlően igazolja, hogy az adóbevallási ívet az előirt határidőben benyújtani nem tudja, annak benyújtására 30 napi haladékot adhat. Az esetben, ha a fél bevallását ismételt felhívás ellenére sem nyújtja be, a pénzügyi hatóság rendbirsággal bünteti.

Adózás kimenőszámlák alapján.

Az olyan adózók, akik bevallás szerint teljesítik az adófizetést, kimenőszámlák alapján történő adófizetés engedélyezését is kérhetik, ha a bevételek alapján történő adófizetés a vállalat könyvelési rendszere miatt nehézséggel jár.

A kérelem felett a pénzügyigazgatóság dönt. Határozata ellen a Pénzügyminiszterhez lehet felebbezni.

A kimenőszámlák alapján történő adófizetésre jogosító engedélyt minden külön kikötés nélkül meg kell adni az olyan vállalatoknak, amelyek az 1921. évi 130.000 sz. utasítás 68 § / 3 / bekezdésének második mondatában foglalt feltételeknek megfelelnek, s könyvelési rendszerük a kimenőszámlákra van felépítve.

Az általános forgalmi adónak és vált-
ságoknak átalányban való lerovása.

A törvényhozás már az alaptörvény megalkotásakor számolt azzal, hogy azt az általános elvet, hogy az adót az adózó által feljegyzendő bevételek után kell leróni, az alacsonyműveltségű s éppen ezért könyvek és feljegyzések vezetésére alkalmatlan adózóknál következetesen keresztül vinni és fenntartani nem lehet. Ezért már az alaptörvény megengedte, hogy azokban az esetekben, amikor az adózót könyvek vagy feljegyzések vezetésére kötelezni nem lehet, vagy nem célszerű, a fizetendő adó az adózóval kötött egyezség alapján, vagy pedig hatósági kivetés útján átalányösszegben állapíttassék meg. Az átalányozás lényege tehát az, hogy az adózó az adót nem a valóságos bevétele után rója le, hanem a várható / valószínű / bevételei alapján

előre megállapított összegben fizeti. Ilyen esetben az adó alapját és az adóátalány összegét a beszerzett adatok alapján, hivatalból állapítják meg és vetik ki.

Egyezségi átalányozás .

Egyezségi alapon való átalányozásnak csak az adózó kérelme alapján van helye. Nem lehet egyezség alapján átalányozni a forgalmi adót az olyan adózónál, aki a jelen rendelet értelmében a kivetésszerű átalányozás szabályai alá esik.

A fél kérelme alapján a forgalmi adóhivatal beható mérlegelés útján köteles elbírálni, vajjon az átalányozásnak meg vannak-e azok a feltételei, melyek az egyezségi átalányozást indokoltá teszik.

Az általános forgalmi adónak egyezség alapján, átalányösszegben való megszabásának célja

egyrészt az, hogy a pénzügyi hatóságok teendői az adó kezelése és ellenőrzése körül egyszerűsítsenek, másrészt az, hogy az adózó helyzetén is bizonyos könnyítések történjenek. Az adó ily módon való lerovásának engedélyezése azonban a törvény szándéka szerint nem jelenthet az adóköteles számára adókedvezményt abban az értelemben, hogy az általános forgalmi adó útján a törvény szerint járó adónál kisebb összegű adó állapíttassék meg. Az egyezség megkötésének tehát első feltétele az, hogy az adózó a pénzügyi hatóság előtt mindazokat az adatokat őszintén és a valóságnak megfelelően feltárja, amely adatok szükségesek és alkalmasak arra, hogy az általános forgalmi adó alapjául szolgáló nyers bevételnek a valóságot megközelítő pontos megállapítása lehetséges legyen.

Az egyezségi általánosításnál az adóalap, illetve az adóösszeg megállapításához szükséges adatokat minden egyes esetben a helyszínen kell az

„Mélisuz” könyvtárából.

adóztól beszerezni.

Az egyezségi átalányozás alkalmával minden egyes esetben az adózóval folytatott tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készíteni. Az átalányozási jegyzőkönyvben feltüntetendő adatok a következők :

Az átalányozási időszak tartama legfeljebb egy naptári év lehet.

Az adózó által elfogadott adóalap és adó összege. Az adóalap, illetve adó nagyságát a megállapításnál figyelembe vett körülmények megjelölésével indokolni kell.

Az átalányozott adózót kötelezni kell arra, hogy üzemében, üzletében bekövetkezett változásokat az illetékes ellenőrző hatóságoknál a változás bekövetkezésétől számított záros határidőn belül jelentse be.

Ha az adózó kereseti tevékenységében időközben olyan lényeges változás állott be, amely az átalány mérséklését indokoltá teszi, a forgalmi

adóhivatal a fél kérésére átalányát mérsékelni köteles, ha a kereseti tevékenység csökkenése eléri a 20 %-ot.

Kivetésszerű átalányozás.

Kivetésszerű átalányozásnak van helye:

- 1./ a kisebb fuvarosoknál,
- 2./ a piaci árusoknál,
- 3./ a vásári árusoknál,
- 4./ a vándoriparosoknál,
- 5./ a vándorkereskedőknél, ha azokat

a rendes szabályok szerint célszerűen adóztatni nem lehet és az egyezség alapján való átalányozást nem kérték, vagy velük az egyezség megkötése nem sikerült.

A kivetésszerű átalányozásnál az adóalap megállapításához és az adó kivetéséhez szükséges adatokat általában minden egyes esetben a helyszínen kell az adózótól beszerezni. Ha a helyszíni

adatfelvételi lap adatai megbizhatatlanok, aggályosak, vagy kiegészítést igényelnek, az átalány helyes megállapításához szükséges adatok megszerzésénél az előírt becslési eljárást kell alkalmazni.

Adólerovás fizetési meghagyás alapján.

A helyszini ellenőrzés eredményeképpen akár az üzleti könyvek / feljegyzések/alapján, akár pedig becsléssel megállapított általános forgalmi adóhiányról az illetékes forgalmi adóhivatal a fizetésre kötelezett részére fizetési meghagyást bocsát ki.

Ugyancsak fizetési meghagyást bocsát ki a forgalmi adóhivatal abban az esetben is, ha az adóbevallás alapján befizetett adót, a bevallás felülvizsgálása alkalmával, a befizetettnél magasabb összegben állapítják meg.

A fizetési meghagyással követelt álta-

lános forgalmi adót a fizetési meghagyás kézbesítésétől számított 15 nap alatt kell befizetni.

Testületi átalány és adóközösség.

Az átalányozásnak van két olyan alakja is, amelyek nemcsak a kisadózókat érdeklik.

Az egyik a szellemi szabadfoglalkozást folytató adózók részére készült testületi átalányozás, a másik pedig az adóközösségi rendszerben történő átalányozás. A testületi átalányozás lényege, hogy az azonos foglalkozásu és kötelezően egy testületbe tartozó adózók által fizetendő forgalmi adót a pénzügyi hatóságok testületenként, egy összegben állapítják meg azzal a kikötéssel, hogy megállapított adóösszegeből a testület egyes tagjaira jutó részt a testület vezetősége határozza meg, anélkül azonban, hogy akár a vezetőség, akár pedig a testület tagjai az adó befolyásáért egymással szemben

felelősséget vállalnának.

Az ügyvédek általános forgalmi adójának
átalányozása .

Az 1921 évi XXXIX. t.c.- ben nyert felhatalmazás alapján 1926 január 1-től kezdve az ügyvédek általános forgalmi adóját egy - egy adókivezési időszak tartamára - az egyes ügyvédi kamarák kötelékébe tartozó ügyvédekre nézve - egy-összegben a pénzügyigazgatóságok állapítják meg a kamarának erre a célra választott szervével egyetértésben.

Az ügyvédi kamara a pénzügyigazgatóság megállapítása ellen 15 nap alatt felebbezéssel élhet. A felebbezést az illetékes pénzügyigazgatóság útján a pénzügyminiszterhez kell felterjeszteni.

Amennyiben a Kamara a pénzügyigazgatóság által megállapított, vagy a jogorvoslat során esetleg helyesbitett átalányösszeget elfogadja, az adóalapnak és az adónak a Kamara tagjai között való

felosztását a Kamara végzi.

Ugyanazok a szabályok alkalmazandók az orvosok forgalmi adójának átalány-összegben való megállapításánál.

Adóközösség.

A pénzügyminiszter engedélyt adhat arra, hogy valamely ipari, vagy kereskedelmi szakmának / pl. nemesfémiparosok /, vagypedig az ugyanazon, vagy legalábbis rokonfoglalkozást folytató adózóknak az ugyanabban a városban működő, vagy legalábbis ugyanabba a szövetségbe, testületbe, egyesületbe stb. tartozó tagjai az általuk fizetendő forgalmi adót adóközösségi rendszer alapján róják le.

Az adóközösségi rendszer engedélyzése esetén, az adóközösség tagjai által az adóközösség tartama alatt / rendszerint egy évre / összesen fizetendő forgalmi adót a pénzügyminiszter egyösz-

szegben állapítja meg és az egyezségi jegyzőkönyvben kötelezi az adóközösséget, hogy a megállapított átalányösszeget a tagok terhére ossza szét.

Az adóközösségi rendszer alapján törté-
nő adólerovást csak abban az esetben engedélyezi a Pénzügyminiszter, ha az adóközösségben résztvenni kívánó tagok a megállapított s az adóközösség által fizetendő átalányösszeg befolyásáért még előzőleg egyetemleges felelősséget vállalnak. Az adóközösség az adóátalány esedékes részét még abban az esetben is hiány nélkül köteles a Kincstárnak befizetni, ha az adóközösség tagjai a közösséggel szembeni fizetési kötelezettségüknek egyáltalán nem, vagy csak késedelmesen tesznek eleget.

Az átalányösszeg felosztását a tagok közül választott bizottságok végzik ugyancsak ezek látják el minden, a forgalmi adóval kapcsolatos adminisztrációs munkát is. A felmerülő kezelési költséget szintén a közösség tagjai viselik.

Ott, ahol a Pénzügyminiszter az adóközösség megalakítását engedélyezi, az adóközösségben nem jelentkezett adózók általános forgalmi adóját egyéni átalányozással átalányösszegben megállapítani nem szabad.

Az adóközösségek tagjai a forgalmi adó szempontjából szükséges könyvek, feljegyzések stb. vezetése alól fel vannak mentve s ellenőrzés alá sem esnek. Adatszolgáltatási kötelezettségük azonban az adóközösség tartama alatt is fennáll.

II. A fényüzési forgalmi adó.

Egyike a legelterjedettebb adóknak a fényüzési forgalmi adó. Az 1920 évi XVI. t.c. hozta be adórendszerünkbe. Legujabban a 3700/1941. M. E. sz. rendelet szabályozta. A fényüzési forgalmi adó alá eső árukat, továbbá az adófizetési módokat a Pénzügyminiszter rendelettel állapítja meg.

Az adó kulcsa 5 %-nál kisebb és 30 %-nál nagyobb nem lehet.

A törvény taxative felsorolja a fényüzési forgalmi adóköteles tárgyakat, de felhatalmazza a Pénzügyminisztert, hogy rendelettel állapíthassa meg a fényüzési forgalmi adóköteles cikkeket. A váltásá köteles áruknál a fényüzési forgalmi adót az adóváltáson felül kell megfizetni.

Jelenleg fényüzési forgalmi adó alá esnek a szobrászat, festészet és grafikai művészet termékei. Az exotikus fából / mahagoni, cédrus, eukaliptus / készült szépművészeti alkotások és iparművészeti tárgyak és hangszerek.

Üvegipari termékek, után esiszolással, festéssel készült táblaüveg, üvegmozaik, tükörüveg stb. Vas és fémiparban előállított áruk után pl. autók, vadászfegyverek, műszerek, nemesfém-ből készült ékszerek, drágakövek és fél-drágakövek.

Bördiszműáruk, játékszerek, játékkártya

virágok, italok, piperecikkek szintén fényüzési adókötelesek.

A fényüzési forgalmi adó kezelése tekintetében az általános forgalmi adóra érvényes jogszabályok az irányadók. Átalányozás alapján fényüzési forgalmi adót fizetnek a gyógyszerészek, illatszerészek, drogériák, virágkertészek, órásk.

III.A ~~hus~~ forgalmi adó tárgya és kulcsa.

A marhalevélkötelezettség alá eső állatoknak közfogyasztás céljából levágása alkalmával 6.5 % ~~hus~~ forgalmi adót kell fizetni.

A magánfogyasztástól különböző bármilyen célra való vágás ~~hus~~ forgalmi adóköteles vágásnak minősül és ezért ~~hus~~ forgalmi adó alá esik. A közfogyasztás céljára való vágások összes eseteit és lehetőségeit tétélesen felsorolni nem lehet ; gyakrabban előforduló esetek : Adó alá esik a hus

értékesítése céljából a husiparosok és kereskedők által végzett vágás és a husnak emberi fogyasztásra alkalmas élelmiszereknek / szelámi, huskonzervek/ feldolgozása céljából való vágás. Katonai közétkezési bizottságok által a katonaság élelmezése céljából való vágások, bányák és iparvállalatok által az alkalmazottak és munkások élelmezése céljából való vágások, valamint a szállodák, nevelőintézetek, kórházak, gyógyintézetek, szegényházak részére történő vágások közfogyasztás céljára való vágásnak minősülnek. Annak a körülménynek, hogy a levágott állat a vágató félnek saját tenyésztése volt e, sem az adókötelezettségre, sem az adó kulcsára nincs befolyása.

A husforgalmi adó alapja az élőállatnak a vágás időpontjában meglevő közönséges forgalmi értéke. Ezt az értéket a vágató állattulajdonosnak kell bevallania. A husforgalmi adó kulcsa minden esetben állandó.

IV. Forgalmi adóváltóságok.

Az általános forgalmi adónak adóváltóságban való megállapítása azt jelenti, hogy azt a többszöri forgalmi adót, amelyet az alaptörvény rendszerében az áruknak minden átruházása után külön kell megfizetni, egy adózó egyösszegben rója le olyan módon, hogy a lerovás által az áruknak az adólerovást követő, esetleg megelőző forgalma az ismételt adózás alól mentesüljön.

Forgalmi adóváltóság alá csakis a rendeletekben kifejezetten megjelölt áruk vonhatók. Minden más, ekként meg nem jelölt áruk után járó forgalmi adót a törvényben s az annak alapján kiadott rendeletekben megállapított általános szabályok szerint kell leróni.

A forgalmi adóváltóság alá eső áruknál a forgalmi adó aként rovatik le, hogy az illető árunak minden egyes szállítása után külön - külön

járó általános forgalmi adóösszegek helyett az árunak egy bizonyos szállításánál / váltságköteles szállítás / csupán egy ízben, egy váltságösszeget kell megfizetni.

Az adóá ap megállapításánál az áruért fizetett vételáron kívül az adóalaphoz kell számítani mindazokat az összegeket, amelyek az áru megszerzését terhelik. Így az áru behozatalakor fizetendő vám, fogyasztási adók, illetékek és egyéb hasonló közszolgáltatások minden esetben az adóalaphoz számítandók. Az adóalaphoz kell számítani az áru szállításának, csomagolásának felszámított költségeit is, ez utóbbit még abban az esetben is, ha az átruházó kötelezte magát, hogy a csomagolás anyagát bizonyos meghatározott értékben visszaveszi. Ugyanis mindezek együttvéve alkotják a vételárat, azt az összeget, amelyekbe összesen az áru megszerzése került.

A forgalmi adóváltság áthárítására és

felszámítására csak az az adózó jogosult, aki a váltászköteles áruszállítás után a fennálló szabályok értelmében a forgalmi adóváltásgot leróni tartozik.

Abban az esetben, ha a forgalmi adóváltáság alá eső árut bér munkában állítják elő, az előállított áru után a forgalmi adóváltásgot az anyagot szolgáltató megrendelő köteles leróni.

A bér munkában előállított, forgalmi adóváltáság alá eső áru után fizetendő adóváltáság alapja a megrendelő által az ilyen áruért kapott ellenérték.

A megrendelő a bér munkában előállított, forgalmi adóváltáság alá eső árukért kapott ellenértéket köteles minden hónapról a következő hónap 15 napjáig az illetékes forgalmi adóhivatalhoz külön bevallási iven bejelenteni és az adóváltásgot pénzben befizetni.

Adóváltáság alá eső gyufák után kül-

földről történő behozatal esetén / váltságkulcs 7 % /
a gyufa átvevője, belföldi előállítás esetén / váltságkulcs 5.5 % / pedig az előállító köteles megfizetni.

Adóváltság alá eső cukrok. Ide tartoznak : nyers répa, nád, jávor, pálmacukor stb. Az adóváltság alá eső cukrok után járó adóváltságot külföldről történő behozatal esetén / behozatali forgalomban váltság kulcs 6 % / a cukor átvevője, belföldi előállítás esetén / fizetendő 4 % adóváltságot / pedig az előállító köteles megfizetni.

Adóváltság alá eső cukrászipari és cukorkaipari termékek. A cukor után fizetendő adóváltságot az abból előállított váltságköteles cukrászipari termék után fizetendő adóváltságba beszámítani nem lehet.

Forgalmi adóváltság alá esnek a következők :

1./Mindennemű sütemény 20 %-nál kisebb

cukortartalommal, mint : brioche, száraz keksz, finom kétszersült, teasütemény stb.

20 % - és ennél nagyobb cukortartalommal, mint : piskóta, gyümölcskenyér, mákos-, és dióspatkó, mézeskalács, habsütemény, torta stb.

2./ Cukorka és más cukor gyártmányok: gyümölcs-, maláta-, karamellacukorka, bonbon, likőrös cukorka, selyem-, szaloncukorka, törökméz, stb.

3./ Kakaópor.

4./ Csokoládé és csokoládégyártmányok: csokoládé / pótló /, tömbökben vagy táblákban; poralakban, törmelék csokoládé, töltött csokoládé és csokoládé felhasználásával készült mindennemű más áru, mint csokoládécukorka / bonbon /, kakaókonzerv ; mindennemű sütemény csokoládéval bevonva, vagy töltve ; mogyoróval, dióval, mandulával és hasonlókkal keverten készült csokoládé. / 109.000-1929. püm. r. 1.§./.

A fagylaltok, krémek stb. szintén for-

galmi adóválttság alá esnek. A cukrászipari és cukorkaipari termékek fényüzési forgalmi adókötelezettségét megszüntető 108.999/1929. p.ü.m.r. 1.§-nak 4 bekezdése ugyanis általánosságban kimondja, hogy a cukrászipari és cukorkaipari termékek forgalmi adóválttság alá esnek.

A forgalmi adóválttság alá eső cukrászipari és cukorkaipari termékek után járó adóválttság alapját mind a behozatali, mind pedig a belföldi forgalomban az általános forgalmi adóra vonatkozó jogszabályok megfelelő rendelkezései szerint kell megállapítani.

Az adóválttság alá eső cukrászipari és cukorkaipari termékek után járó forgalmi adóválttságot belföldi előállítás esetén / 6 % / az ilyen termékek keresetszerű előállításával foglalkozó, külföldről történő behozatal esetén / 10 % / pedig az tartozik leróni, aki a vám fizetésére köteles.

Gyarmatárak és fűszerek forgalmi adó-

váltsága. Behozatali forgalom esetén a kávé, tea, bors, fahéj, vanília stb. váltsághötelesen. Ugyan- csak behozatal esetén a gyümölcs és a zöldségfélék után fizetendő forgalmi adóváltságh alapja, a behozatal alkalmával lerovandó vámforgalmi adóra érvényes jogszabályok értelmében kiszámítandó érték.

Az olyan nyersanyagoknál és félgyártmányoknál, amelyeknek feldolgozására és kikészítésére csak gyári üzemek képesek, a váltsághöteles áruknek és használati tárgyaknak adóztatása természetesen lényegesen könnyebb.

Itt ugyanis központosítva van minden és így az ellenőrzés is egyszerű és tökéletes. Ilyenek általában az üveg és agyagipari termékek előállítói, a textil-, papir-, börgyarak ; faipari és malomüzemek, amelyeknél a váltsághöteles tevékenység nagyban és pontos üzemvezetés mellett folyik. A fa kivételesen két esetben váltsághöteles: a kitermelés és a feldolgozás esetén. Liszt forgalmi adó-

váltságot a malmok kereskedelmi őrlés után kötelesek fizetni.

Kőipari termékek után fizetendő váltság. A belföldi forgalomban a kőipari forgalmi adó váltságot leróni tartoznak azok, akiknek részére adóváltság alá eső anyagot / márványt, követ, kavicst stb. / kitermelnek és a kitermelt anyagot változatlan vagy tovább megmunkált állapotban / égetve, csiszolva, faragva / esetleg készáruvá elkészítve forgalomba hozzák, vagy pedig maguk fel, vagy elhasználgják. A váltságkulcs 4 - 30 %.

A behozatali forgalomban az adóváltságot a vámados tartozik befizetni. Vámados alatt azt a személyt kell érteni, aki a vámszabályok szerint a vám fizetésére köteles.

Vas- és fémipari adóváltság. A forgalmi adót a gyártás helyén, illetve a behozatalakor váltságösszegben kell megfizetni a vas- és fémiparban mindennemű faragható és esztergályozható ter-

„Mélusz” könyvkereskedés.

mészetes és műanyag után. A gép és villamossági ipar termékei, a műszaki célokra szolgáló tárgyak, járművek, műszerek, hangszerek stb. után.

Az adóválttság alapja a belföldi forgalomban a válttság fizetésre köteleles áruszállítás, vagy az általa végzett válttságköteleles munka ellenértéke fejében teljesített fizetések összege. A válttságkulcs legalacsonyabb értéke : 4 %, legmagasabb 47 %.

Vegyipari adóválttság. A forgalmi adóválttság alapját az áruknak saját számlára történő belföldi előállítására esetén az általános forgalmi adóra, árubehozatal esetén pedig a vámforgalmi adóra érvényes rendelkezések szerint kell megállapítani.

A vegyipari adóválttságot leróni tartoznak : azok a gyárosok, akik a vegyi válttságköteleles áruknak saját számlára történő előállításával keresetszerűen foglalkoznak.

Azok a nagykereskedők, akik festék, lakk, valamint vegyszeti és gyógyszervegyészeti termékek forgalombahozásával foglalkoznak.

Azok a gyógyszerészek és iparosok, akik áruknak saját számlára történő előállításával foglalkoznak.

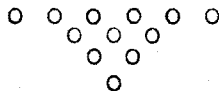
Az adókulcs legalacsonyabb értéke 4 %, a legmagasabb 32 % .

Repülő és filmalap. A mozgófénykép üzemek 5 % általános forgalmi adó mellett ugyancsak 5 % hozzájárulást fizetnek a " Hörthy Miklós Nemzeti Repülő Alap " és a nemzeti filmgyártás támogatására. A váltásákulcs itt nem változik, a nyers bevétel 5 % - a.

A váltásárendeletek megalkotásánál az volt az intenció, hogy az adóztatás módja legyen egyszerűsítve. Mennyivel szerencsésebb megoldás az, hogy a bõrgyárak fizetik pl. a váltáságot és nem a kész bõrök feldolgozásával foglalkozó üzemek.

Meg van nehezítve a kezelés az által, hogy a vált-
sá kulcs igen sokféle az anyag készítéséhez mérten.
Különösen tapasztalható ez a vas- és vegyipari
váltásnál. Természetes, hogy a sokféle váltás
kezelése roppant sok adminisztrációs munkatöbble-
tet jelent. Ezen segíteni kellene.

A 3700/ 1941 M.E. r. amely az elmúlt
év augusztus 15 - én lépett életbe, a forgalmi a-
dót és a vele kapcsolatos váltásokat jelentősen
emelte. Tudatában van ugyanis a pénzügyi kormányzat
annak, hogy ez a legigazságosabb adónemek egyike.
Különösen szembetűnő az emelés a fényüzési forgalmi
adónál. Helyes ez a rendelkezés a mai időkben, a-
mikor az egész gazdasági élet hadigazdálkodásra
van átállítva. A legnagyobb áldozatot és legtöbb
hozzájárulást azoknak kell hozni, akik anyagi fel-
készültségüknél fogva erre leginkább képesek.

= T a r t a l o m : =

I. Az általános forgalmi adó.

1. Az általános forgalmi adó alanyai.
18. Az általános forgalmi adó tárgya.
24. Mentességek.
29. Az általános forgalmi adó alapja.
43. Fizetési kötelezettség.
45. Az adómegállapítás módjai.
49. Adózás kimenő számlák alapján.
50. Adózás átalányozás alapján.
51. Egyezségi átalányozás.
54. Kivetésszerű átalányozás.
55. Adólerovás fizetési meghagyás alapján.
56. Testületi átalány és adóközösség.

II. A fényüzési forgalmi adó

III. A husforgalmi adó tárgya és kulcsa.

IV. Forgalmi adóváltságok.

- 66. Adóváltság alá eső gyufák.
- 67. Adóváltság alá eső cukrok.
- 67. A cukrászipari adóváltság.
- 69. Gyarmatárúk és fűszerek forgalmi adóváltsága.
- 71. Kőipari termékek után fizetendő váltság.
- 71. Vas és fémipari adóváltság.
- 72. Vegyipari adóváltság.
- 73. Repülő és film-alap.

=====

1963. évi
1896/1963. gyarapodási naplószám